

Autorka: Małgorzata Kacprzykowska

SCENARIUSZ LEKCJI DO DZIAŁU: *Wprowadzenie do filozofii*

Temat (1): Filozofia to... - próba definicji terminu.

Cele lekcji:

- zapoznanie z pojęciem *filozofia, filozof*,
- wskazanie celowości zajmowania się filozofią,
- tworzenie własnej definicji pojęcia *filozofia* na podstawie wcześniejszych rozważań,
- wdrożenie do refleksji.

Normy wymagań

Uczeń:

- czyta tekst kultury,
- interpretuje teksty kultury, uwzględniając intencje nadawcy,
- wyszukuje informacje zawarte w tekstach kultury,
- buduje wypowiedzi poprawne pod względem językowym i stylistycznym,
- formułuje, porządkuje i wartościuje argumenty uzasadniające stanowisko własne lub cudze.

Metody: metoda skojarzenia, analiza tekstów kultury, pytań i odpowiedzi, problematyzowanie.

Kluczowe pojęcia: filozofia, filozof, filozofowanie.

Materiały dydaktyczne: karta pracy (ZAŁĄCZNIK 1).

Czas trwania: 45 minut.

Przedmiot: język polski, filozofia, etyka.

Przebieg lekcji:

1. SPRECYZOWANIE PROBLEMU WYJŚCIOWEGO

- a. Nauczyciel pyta uczniów:
Co oznacza termin filozofia? Gdzie można go najczęściej usłyszeć?
- b. Uczniowie zapisują w zeszycie zdania:
 - A) Na pewno potrafisz to zrobić, to żadna filozofia.
 - B) Filozoficzny spokój charakteryzuje kogoś, kto jest zawsze opanowany.
 - C) Filozoficzne spojrzenie na sprawę nie wyraża własnych upodobań czy interesów.

- c. Chętny uczeń wyjaśnia znaczenie użytych w tych zdaniach związków frazeologicznych *to żadna filozofia, filozoficzny spokój, filozoficzne spojrzenie*.

2. ROZMOWA SONDUJĄCA

- a. Nauczyciel pyta: Co różni naukę od religii?
- b. Pytaniami pomocniczymi naprowadza uczniów na wniosek:
NAUKA – zajmuje się tylko tym, co można sprawdzić za pomocą zmysłów;
RELIGIA – uwzględnia przede wszystkim pojęcia, które wychodzą poza zakres tego, co daje się zaobserwować i sprawdzić za pomocą zmysłów.

3. ĆWICZENIA WYJAŚNIAJĄCE

- a. Zestawiając obok siebie naukę i religię, prowadzący wskazuje na specyfikę filozofii jako przedmiotu, który badając zagadnienia dotyczące między innymi natury istnienia, wiedzy, moralności, rozumu i celu ludzkiego życia uwzględnia religię i naukę, by lepiej zrozumieć istotę problemów ogólnych takich jak: prawda, życie, poznanie zmysłowe, człowiek.
- b. Uczniowie zapisują w zeszycie pytania, które uznają za filozoficzne. Odczytując efekty pracy, uczestnicy zajęć zastanawiają się nad pytaniami, które się powtarzają. Prowadzący podkreśla uniwersalność zagadnień poruszanych przez filozofów.

4. PROBLEM PRAKTYCZNY

- a. Nauczyciel rozdaje kartę pracy (ZAŁĄCZNIK 1), w oparciu o którą uczniowie analizują tekst Pitagorasa i Arystotelesa.
- b. Na koniec uczniowie samodzielnie definiują termin *filozofia* na podstawie wcześniejszych rozważań.

ZAŁĄCZNIK 1

Filozofia to

📖 Przeczytaj, jak na pytanie: *Kim jest filozof?* odpowiedział Pitagoras, który według tradycji był twórcą terminu *filozofia*.

Wydaje mi się, iż życie ludzkie przypomina ów zjazd, który się odbywa z największą okazałością podczas uroczystych igrzysk całej Grecji.

Albowiem jak jedni ubiegają się tam o sławę i zaszczytny wieniec, innych zaś sprowadza chęć zarobku i zysku na kupnie lub sprzedaży, a są też tacy, i to chyba najbardziej szlachetni, którzy nie szukają ani poklasku, ani zysku, lecz przybyli po to, żeby zobaczyć i pilnie się przypatrzeć, co i w jaki sposób się tam odbywa, tak samo i my przyszedliśmy do tego życia, jak gdyby na jakiś uroczysty zjazd, jedni, by służyć sławie, inni pieniądзом, a rzadko zdarzają się tacy, co za nic mając wszystko, gorliwie dociekają istoty rzeczy:

tych nazywamy miłośnikami mądrości, to jest właśnie f i l o z o f a m i.

PITAGORAS (ok. 572 – ok. 497 p.n.e.)

➤ Uzupełnij zdania.

A) *Życie ludzkie przypomina uroczysty zjazd, ponieważ...*

.....
.....
.....

B) *Według Pitagorasa filozofem nie jest ten, który...*

.....
.....
.....

C) *Pitagoras filozofem nazywa tego, który...*

.....
.....
.....

📖 Filozof jako ten, który umiłował (*filo*) mądrość (*sofia*) interesuje się wszystkim, co istnieje. Dbą on o to, żeby jak najlepiej uzasadnić swoje poglądy, a nie tylko je głosić. W jakim celu to robi? Przeczytaj poniższy tekst Arystotelesa, który odpowiada na pytanie:

Dlaczego ludzie zaczęli filozofować?

Dzięki bowiem dziwieniu się ludzie obecni, jak i pierwsi myśliciele, zaczęli filozofować; dziwiły ich początkowo niezwykle zjawiska spotykane codziennie, później z wolna stawali wobec trudniejszych zagadnień, jak na przykład wobec zjawisk związanych z Księżycem, Słońcem i gwiazdami, i wobec powstawania wszechświata. A kto jest bezradny i dziwi się, poznaje swoją niewiedzę. Jeżeli więc filozofowali w tym celu, ażeby uniknąć niewiedzy, to jasne, że poszukiwali wiedzy dla poznania, a nie dla jakiś korzyści.

ARYSTOTELES (384 – 322 p. n. e)

- Uzupełnij tekst.

Arystoteles wskazał, że początkiem filozofii było..... . Na początku ludzie..... codziennym zjawiskom. Z czasem filozofowie, aby uniknąć....., rozpoczęli próbę rozwiązania problemów dotyczących wyłącznie mocą rozumu, a nie w oparciu o wyjaśnienia magiczne. Ci, którzy filozofowali poszukiwali dla poznania prawdy, a nie dla

- Dopisz wyrazy bliskoznaczne:

	wyrazy bliskoznaczne
Filozofowanie	
Filozofia	
Filozof	

- Uzupełnij jednym wyrazem zdanie: *Filozofia to*